

Viborg Vognmandsforretning ApS
Kirkebækvej 134
8800 Viborg

11. august 2023
EJD-2023-00506

Tilladelse til råstofgravning under grundvandsspejlet og midlertidig grundvandssænkning til Viborg Vognmandsforretning A/S i råstofområde, matr. nr. 4r, Knudstrup By, Thorning.

Afgørelse

Silkeborg Kommune meddeler:

- Endelig tilladelse til gravning under grundvandsspejlet på nævnte matrikel.
- Tilladelse til midlertidig grundvandssænkning som følge af gravningen under grundvandsspejl.

Afgørelserne er truffet i medfør af Vandforsyningslovens¹ § 26 og Miljøbeskyttelseslovens² § 24.

Det er vurderet, at gravningen under grundvandsspejlet og dertilhørende grundvandssænkning ikke vil være til væsentlig gene eller ulempe for bestående anlæg eller medføre uacceptable følgevirkninger for omgivelserne.

Vandindvinding er omfattet af reglerne i Miljøvurderingsloven³. Hvis dele af anlægget kræver tilladelse efter § 7 i råstofloven varetager regionsrådet, i dette tilfælde Region Midtjylland, kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for hele anlægget i forhold til miljøvurdering af projektet jf. § 17 stk., 2 i lov om miljøvurdering³. Silkeborg Kommune har derfor ikke foretaget en særskilt miljøvurdering.

Afgørelsen er annonceret på Silkeborg Kommunes hjemmeside den 11. august 2023.

¹ LBK nr. 602 af 10. maj 2022 om vandforsyning m.v.

² LBK nr. 5 af 01. juli 2023 om miljøbeskyttelse

³ LBK nr. 4 af 03. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Tilladelsen er meddelt på følgende vilkår, der er fastsat i henhold til gældende bekendtgørelser og normer:

Vilkår

1. Tilladelsen omfatter gravning under grundvandsspejlet og den dertilhørende grundvandssænkning på matr. nr. 4r, Knudstrup By, Thorning.

Oversigtskort fremgår af bilag 1.

Placeringen af den frit gravede grundvandssø er dynamisk og følger graveplanen.
2. Der må ikke foregå indvinding af grundvand fra de frigravede grundvandssøer på den pågældende matrikel til vaskning af råstoffer uden tilladelse hertil.
3. Nærværende tilladelse er ikke gældende uden en gældende tilladelse til indvinding af råstoffer.
 - a. Nærværende tilladelse udløber samtidig med råstoffertiladelsen.
 - b. Ved bortfald af tilladelsen til indvinding af råstoffer bortfalder nærværende tilladelse også.
4. Nærmeste våde § 3 beskyttede naturområde er 440 m væk. § 3 beskyttede naturområder må ikke påvirkes af nærværende tilladelse.
5. Der skal holdes en minimumsafstand på 75 m til aktive drikkevandsboringer, hvor der ikke må graves under grundvandsspejlet.
6. Indvinder, Viborg Vognmandsforretning ApS, er erstatningspligtig for skader, jf. Vandforsyningslovens § 28, som voldes i bestående forhold ved forandring af grundvandsstanden, vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer m.v. under anlæggets udførelse og drift. I mangel af forlig afgøres erstatningsspørgsmålet af taksationsmyndigheden.
7. Et område på minimum 5 m fra den dynamiske grundvandssø fastlægges som fredningsbælte efter Miljøbeskyttelseslovens § 24. Inden for fredningsbæltet må der ikke henlægges eller opbevares stoffer, der anvendes i forbindelse med råstofgravningen (f.eks. hydraulik- og dieselolie). Ligeledes må der ikke gødes og anvendes insekt- eller ukrudsdræbende midler m.v., der kan forurene grundvandet.

8. Olie skal opbevares på en måde, således at risikoen for udslip og dermed nedsivning til grundvandet undgås.

Sagens behandling

Råstofindvinding

Region Midtjylland modtog den 5. maj 2021 og med løbende indgivelse af supplerende oplysninger og et samlet, opdateret ansøgningsmateriale indsendt den 5. januar 2023, en ansøgning om råstofindvinding på matr. nr. 4r, Knudstrup By, Thorning fra Viborg Vognmandsforretning ApS. Råstofgraveområdet er benævnt Nr. Knudstrup, og det ansøgte areal er på ca. 14 ha.

Inden for graveområdet vil indvindingen foregå i etaper over en 5-årig periode, som overordnet foregår fra øst mod vest og slutter af mod syd. Den årlige råstofproduktion forventes at svare til ca. 100.000 m³. Heraf forventes det, at ca. 24.000 m³ indvindes under grundvandsspejlet. Dette vil foregå ved en årlig indvinding under grundvandsspejlet på ca. 120.000 m³, hvoraf der tilbageføres ca. 96.000 m³ råstoffer.

Råstofgravningen forventes udført til en dybde af 12-14 m.u.t. for anvendelse af kvartære aflejringer i form af smeltevandssand, -grus og -sten. Råstofindvindingen kommer til at foregå ned til 4 m under grundvandsspejlet. Det forventes, at ca. 40 % af materialerne (sand og sten/grus), der indvindes over grundvandsspejlet, samt ca. 20 % af materialerne (primært sten/grus), der indvindes under grundvandsspejlet, anvendes. Ikke anvendte materialer tilbageføres på indvindingsarealerne i de enkelte etaper.

Reetablering

Råstofgraven forventes reetableret til ekstensivt landbrug.

Efterbehandling til ekstensivt landbrug ved en gravedybde på 13 m, hvor der tilbageføres ca. 9 m sand, der afsluttes med tilbageførsel af 30 cm overjord.

Oparbejdning

Råstofferne bliver udsat for tørsortering og knusning.

Forureningsrisiko

Olie til brug i råstofgraven opbevares i tanke, der står i opsamlingskar i henhold til gældende regler.

Vurdering af grundvandssænkningens påvirkning af omgivelserne

Geologiske forhold

Området er beliggende ved Hovedopholdslinjen, som udgør isens maksimale udstrækning i vestlig retning under den seneste istid. Placeringen foran isranden betyder, at den geomorfologiske betegnelse for området er hedeslette, bl.a. kendt fra Vrads Sande. Hovedopholdslinjen markerer grænsen mellem glacialt smeltevandssand mod øst og senglacialt ferskvandssand og -grus mod vest. Hedesletten er opbygget af sand og grus ført derud via smeltevandet, som strømmede ud under isen ved tunneldalenes udmundinger.

Af boreoplysninger fremgår, at der i området findes et meget udbredt sandmagasin uden lerdække fra terræn og ned til varierende dybde, typisk 20-30 m.u.t. Udbredelsen af dette sandlag må formodes mindst at svare til det samlede graveområdes udbredelse.

Grundvandsforekomst og indvindinger i området

Råstofindvindingsområdet er udlagt som graveområde i Region Midtjyllands Råstofplan 2020, og størstedelen af området ligger i område med drikkevandsinteresser (OD). En lille del mod øst ligger i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Denne del af området er også udpeget som et sprøjtemiddelfølsomt indvindingsområde.

Nærmeste almene vandværk er Knudstrup Vandværk, som er beliggende ca. 1 km øst for det ansøgte areal. Knudstrup Vandværk har en aktiv indvindingsboring (DGU nr. 76.1594), der er filtersat i et dybereliggende grundvandsmagasin. Det vurderes ikke, at grundvandssænkningen vil påvirke vandværkets indvinding, hverken hvad angår mængde eller kvalitet, da indvindingen af råstoffer kun forventes at foregå ned til 4 m under grundvandsspejlet, og der løbende tilbagefyldes opgravede materialer. Desuden foregår der ikke direkte grundvandsstrømning i retningen af vandværkets indvindingsboring, da potentialekort viser en overordnet grundvandsstrømning mod nordnordvest. Dette skal sammenholdes med, at indvindingen af råstoffer kun foregår til ca. 14 m.u.t., og vandindvindingen foregår ca. 35 m.u.t.

Nærmeste private vandforsyningsboringer er DGU nr. 76.2189 og 76.3107. Disse er beliggende på ejendommene Sangildvej 26 og 28, ca. 150 m sydvest for det ansøgte areal.

Nærmeste markvandingsboringer er DGU nr. 76.1586, 76.1403 og 76.1588. Disse er beliggende på ejendommene Sangildvej 40, ca. 250 m nord for det ansøgte areal, Bøgelundvej 2, beliggende ca. 175 m nordøst for det ansøgte areal samt Sangildvej 30, beliggende umiddelbart vest for det ansøgte areal.

Jf. Vandområdeplaner 2021-2027 er der i området ikke kortlagt en terrænnær grundvandsforekomst. Der findes to regionale grundvandsforekomster, dkmj_1104_ks og dkmj_4_ks, som begge er målsat til god kvantitativ og god kemisk tilstand. Grundvandsforekomsterne har begge en god kvantitativ tilstand og en ringe kemisk tilstand pga. pesticider.

Da 80 % af råstofmaterialerne, som indvindes under grundvandsspejlet, forventes at blive tilbagefyldt etapevist i store mægtigheder, inden der igen udlægges overjord på området, samt der foretages løbende tilbagefyldning/efterbehandling af området over grundvandsspejlet, vurderes indvindingen af råstoffer under grundvandsspejlet ikke at udgøre en risiko for vandboringerne og/eller grundvandsforekomsterne i området, hverken hvad angår mængde eller kvalitet.

International naturbeskyttelse

Kommunen må, i henhold til habitatbekendtgørelsen⁴, ikke give tilladelser og dispensationer til projekter, der kan skade de internationale naturbeskyttelsesområder

⁴ LBK nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

eller arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget (bilag II-arter), eller de strengt beskyttede arter på det tilhørende bilag IV (bilag IV-arter). Kommunen skal derfor vurdere den mulige påvirkning i sagsbehandlingen.

Natura 2000-områder

Arealet ligger ca. 2,8 km nordvest for og 4,5 km sydøst for hhv. Natura 2000-område nr. 228, Stenholt Skov og Stenholt Mose (H228), og nr. 36, Nipgård Sø (H36). Da graveområdet alene omfatter dyrket mark, vurderes der ikke at kunne ske påvirkning af arter på udpegningsgrundlaget for disse Natura 2000-områder. På grund af afstanden til Natura 2000-områderne samt projektets karakter vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlig påvirkning af naturtyper på udpegningsgrundlaget. Det vurderes altså, at der ikke kan ske påvirkning af Natura 2000-områderne.

Bilag IV-arter

Følgende bilag IV-arter findes i Silkeborg Kommune: odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø, strandtudse, løgfrø, grøn kølleguldsmed, grøn mosaikguldsmed og flere arter af flagermus.

Hele arealet er i dag dyrket mark. Der findes ikke vandløb, vandhuller, træer eller sydvendte sandende skråninger i tilknytning til området. Derfor vurderes arealet ikke egnet yngle- eller rasteområde for nogle af de ovenfor nævnte arter. Dog kan der forekomme flagermus i træbevoksningen syd og øst for området, men da der ikke sker påvirkning af træerne i forbindelse med det ansøgte, vurderes eventuelle yngle- eller rasteområder for flagermus ikke at blive forstyrret.

Nærmeste områder, hvor der tidligere er registreret bilag IV-arter er ca. 2 km syd for området (markfirben og stor vandsalamander) og ca. 1 km øst for området (spidssnudet frø).

Det er på den baggrund Silkeborg Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke påvirker yngle- eller rasteområder for insekter, padder eller pattedyr, som er opført på bilag IV.

Kommuneplan

Tilladelsen er i overensstemmelse med Kommuneplan 2020-2032 for Silkeborg Kommune.

Vandforsyningsplan

Tilladelsen er i overensstemmelse med Silkeborg Kommunes Vandforsyningsplan 2022-2032.

Indsatsplan

Der er ikke en vedtaget indsatsplan for Silkeborg Nord.

Råstofplan

Tilladelsen er i overensstemmelse med Råstofplan 2016.

Vandområdeplan

Tilladelsen er i overensstemmelse med Vandområdeplan 2021-2027.

Erstatningsregler

Viborg Vognmandsforretning ApS er erstatningspligtig efter reglerne i Vandforsyningslovens § 23 for skader, der voldes i bestående forhold ved forandring af grundvandsstanden, vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer m.v. under anlæggets drift og etablering. I mangel af enighed indbringes erstatningsspørgsmålet for taksationsmyndighederne.

Høring

Udkast til tilladelsen har været sendt i høring til og med den 5. juli 2023. Der er ikke indkommet bemærkninger til udkastet.

Offentliggørelse

Tilladelsen offentliggøres på kommunens hjemmeside den 11. august 2011.

Klagevejledning

Du kan klage over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter at afgørelsen er meddelt dvs. den 8. september 2023.

Du klager via Klageportalen, som du finder via et link på denne hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på hjemmesiden, som du plejer med MitID, og skriver derefter "Miljø- og Fødevareklagenævnet" i søgefeltet. Klagen sendes gennem Klageportalen først til den myndighed, der har truffet den afgørelse, der klages over.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden på Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser klager, der kommer uden om Klageportalen, hvis der forinden ikke er ansøgt om og bevilliget "fritagelse for brug af Klageportalen". Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Se betingelserne for at blive fritaget på klagenævnets hjemmeside: www.naevneneshus.dk. Fremsend anmodningen til Silkeborg Kommune, der sender anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen må ikke udnyttes før klagefristens udløb. I tilfælde af klage må afgørelsen ikke udnyttes, før sagen er afgjort af Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre nævnet bestemmer andet.

Afgørelsen kan prøves ved domstolene. Dette forudsætter, at sagen er indbragt for domstolene senest 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

Til orientering skal oplyses, at uanset om der anlægges retssag, er man forpligtet til at rette sig efter den meddelte afgørelse, indtil domstolene måtte bestemme noget andet.

Med venlig hilsen

Charlotte Hvid Gregersen
Geolog

Bilag

1. Bilag 1 – Kortbilag, Oversigt over ansøgte areal

Kopi med bilag sendt til:

- Ejer af matr. nr. 4r, Knudstrup By, Thorning, Kaj Skovgaard Lauritsen, krogaarden@live.dk
- Ansøger, Viborg Vognmandsforretning ApS, bc40196125@gmail.com
- Region Midtjylland, Team Råstoffer, raastoffer@ru.rm.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dnsilkeborg-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforening, oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Bilag

Bilag 1 Placering af råstofvindingsområde.

